

EG:s bevisupptagningsförordning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

EG:s bevisupptagningsförordning

Riksdagen antar regeringens förslag till

- a) lag om EG:s förordning om bevisupptagning i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur med ändringarna att efter ordet ”mellan” i 1 § lägga till ordet ”medlemsstaternas” och att ordet ”förordningen” i 5 § ersätts med ”förordning (EG) nr 1206/2001”,
- b) lag om ändring i lagen (1946:816) om bevisupptagning åt utländsk domstol, och
- c) lag om ändring i lagen (1946:817) om bevisupptagning vid utländsk domstol.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2002/03:76.

Stockholm den 29 april och 6 maj 2003

På justitieutskottets vägnar

Johan Pehrson

Susanne Eberstein

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Johan Pehrson (fp)¹, Susanne Eberstein (s), Alice Åström (v), Margareta Sandgren (s), Beatrice Ask (m), Lennart Nilsson (s), Helena Zakariasén (s), Ragnwi Marcelind (kd)¹, Elisebeht Markström (s), Jeppe Johnsson (m), Yilmaz Kerimo (s), Torkild Strandberg (fp), Johan Linander (c), Göran Norlander (s), Cecilia Magnusson (m), Joe Frans (s)¹, Leif Björnlod (mp), Kerstin Andersson (s)², Karin Granbom (fp)² och Peter Althin (kd)².

¹ Endast punkt a)

² Dock ej punkt a)

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

Europeiska unionens råd antog den 28 maj 2001 förordningen (EG) nr 1206/2001 om samarbete mellan medlemsstaternas domstolar i fråga om bevisupptagning i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur (bevisupptagningsförordningen). Förordningen trädde i kraft den 1 juli 2001 och skall tillämpas fullt ut fr.o.m. den 1 januari 2004. Förordningen är publicerad i Europeiska gemenskapernas officiella tidning (EGT L 174, 27.6.2001, s. 1, Celex 32001R1206), se *bilaga 3*.

Bevisupptagningsförordningen är till alla delar bindande och direkt tillämplig i Sverige. Den skall alltså inte genomföras genom nationell normgivning. Bevisupptagningsförordningen kräver dock vissa kompletterande författningsbestämmelser. För detta syfte utarbetades inom Justitiedepartementet promemorian EG:s bevisupptagningsförordning. I promemorian föreslås bl.a. en ny lag som innehåller nödvändiga kompletterande bestämmelser till bevisupptagningsförordningen.

Promemorian har remissbehandlats. Remissvaren finns tillgängliga i Justitiedepartementet (dnr Ju2002/4577/DOM).

Lagrådet har föreslagit en ändring av den föreslagna bestämmelsen om direkt bevisupptagning i en annan medlemsstat. Regeringen har i allt väsentligt beaktat Lagrådets synpunkter.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen bifaller propositionen.

Bevisupptagningsförordningen syftar till att underlätta för den som har en privaträttslig tvist i en medlemsstat inom EU och som behöver hjälp med bevisupptagning i en annan medlemsstat. Förordningen trädde, som nämnts ovan, i kraft den 1 juli 2001 och skall tillämpas fullt ut fr.o.m. den 1 januari 2004 då den i detta ärende föreslagna lagstiftningen träder i kraft.

I bevisupptagningsförordningen finns en rad bestämmelser som syftar till att underlätta gränsöverskridande bevisupptagning. En av dessa är en bestämmelse om att domstolarna skall kommunicera direkt med varandra i stället för att som ofta sker i dag via en centralmyndighet. Andra bestämmelser syftar till att effektivisera samarbetet genom att förordningen erbjuder praktiska hjälpmedel. Förordningen tillhandahåller ett antal flerspråkiga formulär som skall användas vid kommunikationen mellan domstolarna. I syfte att underlätta och påskynda kommunikationen skall domstolarna använda sig av modern teknik. För att effektivisera handläggningen av ett bevisupptagningsärende innehåller förordningen dessutom en rad tidsfrister inom vilka nödvändiga åtgärder skall vidtas.

Förordningen skall tillämpas i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur, när en domstol i en medlemsstat enligt sin nationella lagstiftning anmodar en behörig domstol i en annan medlemsstat att ta upp bevisning eller när den begär att få ta upp bevisning direkt i en annan medlemsstat. Det förutsätter således att det finns stöd i den nationella lagstiftningen för att en domstol skall kunna antingen begära att en annan domstol skall verkställa en framställan eller för att den skall kunna begära att få ta upp bevisning direkt i en annan medlemsstat. Härutöver krävs att bevisningen är avsedd att användas i ett inlett eller planerat rättsligt förfarande.

Verkställighet kan vägras för det fall en framställning ligger utanför förordningens tillämpningsområde.

Bevisupptagningsförordningen kommer att aktualiseras i de svenska domstolarna i två olika situationer. Den ena situationen är när det i en svensk process finns ett behov av bevisupptagning i någon annan medlemsstat. Den andra situationen uppkommer när en domstol i en annan medlemsstat gör en framställning om bevisupptagning vid en svensk domstol. Förordningen kommer också att aktualiseras vid de centrala organ eller andra behöriga myndigheter som enligt förordningen har att ta ställning till framställningar om direkt bevisupptagning. Vissa frågor är självständigt reglerade i förordningen. Andra bestämmelser är sådana att de inte kan tillämpas om det inte finns stöd i den nationella lagstiftningen.

Bevisupptagningsförordningen är direkt tillämplig och skall därför inte införas i svensk rätt. Det är dock nödvändigt att införa vissa kompletterande bestämmelser. Dessa bör enligt regeringen regleras i en ny separat lag.

Det behövs enligt regeringen kompletterande lagbestämmelser om bl.a. vilka svenska domstolar som skall vara behöriga att begära bevisupptagning i en annan medlemsstat och också om vilka domstolar som skall vara behöriga att ta emot begäran från andra medlemsstater. Vidare behöver det uttryckligen ges en rätt för parter och ombud att närvara vid bevisupptagning i en annan medlemsstat. Slutligen behövs följdändringar i ett par andra lagar.

I propositionen aviserar regeringen att den kommer att utse Justitiedepartementet till det centrala organ som enligt artikel 3 i bevisförordningen skall finnas.

Det har inte väckts någon motion med anledning av propositionen.

Utskottet delar regeringens uppfattning att det är lämpligt att reglera de kompletterande svenska bestämmelserna till bevisupptagningsförordningen i en ny lag. Utskottet tillstyrker propositionen. I förtydligande syfte bör dock ett tillägg göras både i 1 och 5 §§ i den nya lagen.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

I proposition 2002/03:76 har regeringen (Justitiedepartementet) föreslagit att riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om EG:s förordning om bevisupptagning i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur,
2. lag om ändring i lagen (1946:816) om bevisupptagning åt utländsk domstol, och
3. lag om ändring i lagen (1946:817) om bevisupptagning vid utländsk domstol.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

BILAGA 3

EG:s bevisupptagningsförordning

